الف

ا: ذ (ع) اُچار "الف". سنڌي، فارسي، عربي "الف–بي" جو پهريون اکر. ابجد موجب عدد هڪ.

آبُ: ذ (ف) پاڻي. اوزارن يا جواهرات کي ڏنل پاڻي. سون جواهرات جو اوجر. مانُ– عزت.

آباڻتو: ص. عزت وارو– ماناڻتو.

آبُ تابُ:ذ. شان شوڪت. ٺٺ ٺانگر. رعب تاب. چمڪو–رونق.

آب پاشي:ث. پوک کي پاڻي ڏيڻ جو عمل– ريج.

آب حيات:ذ. اهو پاڻي جنهن جي پيئڻ سان دائمي زندگي ملي.

آبدار:ذ. پاڻي وارو. پاڻي چڙهيل (هٿيار، اوزار). واهن جي پاڻي جي سنڀال ۽ ورهاست ڪندڙ انجنيري کاتي جو هڪ ملازم.

آبُ داڻو: ذ.(آبَ و دانه) داڻو پاڻي– چُوڻو پاڻي.

آبدوز:ث. پاڻي هيٺ آيل. پاڻيءَ جي سطح کان هيٺ هلندڙ هڪ قسم جو بحري جهاز.

آبديدَه:ص. اکين ۾ ڳوڙها ڀرجي آيل.

آبشارُ:ذ. پهاڙي نهر يا چشمي جو مٿانهين تان ڪرندڙ پاڻي.

آبڪاري:ذ. شراب ۽ ٻين نشيدار شين جي چوڪسي رکندڙ کاتو.

آبُڪلاني:ث. دريائن ۾ پاڻيءَ جو چاڙهه. پاڻي جي چاڙهه جي موسم (جولاءِ، آگسٽ وارا مهينا).

آب هوا: ث. پاڻي ۽ هوا جي گڏيل ڪيفيت. ڪنهن ملڪ يا شهر جي موسمي حالت.

آبي: ص، پاڻي جو. پاڻي وارو. پاڻي ۾ رهندڙ (جانور، پکي). ٺڌو (تاثير).

آبياري: ث. باغن يا پوکن کي پاڻي ڏيڻ جو ڪم– آبپاشي.

آبيانو: ذ. پوک لاءِ واهن مان ڪنيل پاڻيءَ تي مقرر ڍل.

آبادُ: ص (ف) سرسبز (پاڻي جي ڪري)– ساوو. پاڻي، ساوڪ ۽ ماڻهن جي ڪري وسايل (ملڪ، شهر، علائقو، بَر)– وسندڙ. پوکيل.

آباد ٿيڻ: زمين جو پوک هيٺ اچڻ. شهر يا ڳوٺ جو وسڻ. سکيو آسودو ٿيڻ.

آبادگار: ص. زمين کي آباد ڪندڙ– پوک ڪندڙ. ڪڙمي+ هاري.

آبادي: ث. پوک. وسندي واري جاءِ– بستي. آدمشماري.

آبادي ڪرڻ: (طنزيه) ڪجهه نه ڪرڻ.

آباء: ذ (ع) آبا– پيُرَ. ابا ڏاڏا (عموماً "اجداد" سان گڏ ڪم ايندڙ لفظ).

آباء آجداد:ذ. ابا ڏاڏا. پيڙهي يا قوم جو بنياد وجهندڙ وڏا.

آبائي:ص. اباڻو– موروثي– خانداني.

آبتَ، آبتَ: ث. ٻني ٻاري يا کاتيءَ جي ڪم ۾ هڪٻئي جي مددگاري– ونگار.

آبرُو: ث (ف) مُنهن جو پاڻي. مُنهن جي رونق. عزت– مانُ.

آبرو جهلڻ: (طنزيه) بي عزتو ٿيڻ.

آبرو وڃڻ: عزت وڃڻ. ذليل ڪم ڪرڻ. بدپيشو اختيار ڪرڻ.

آبري: ث. سنڌ جي قديم موسيقي جو هڪ سُر. شاه جي رسالي جو هڪ سُر.

هيڪار: ظ. هڪڙو پيرو- هڪ دفعو- هڪوار.

هيڪاري: ظ. اڃان به وڌيڪ. اڃان به.

هيڪانڊ: ث. گڏجاڻي- ميلاپ. هڪ ٿيڻ واري حالت. هيڪڙائي.

هيڪانڊو: ظ. گڏيل- يڪو- سڀ. تمام گهڻو. (ث. هيڪاندي).

هيڪڙ: ظ. هڪ پيرو- هيڪار.

هيڪڙائي: ث. هڪ هئڻ جي حالت. وحدت. خداتعاليٰ جي هڪ هئڻ جو عقيدو.

هيڪل: ث. هڪڙو پيرو. (ص) اڪيلو- ڇڙو.

هَيڪَلُ: ذ (ع) بتخانو. يهودين ۽ پارسين جي پوڄا جو گهر.

هيڪلائي، هيڪلائي: ث. اڪيلائي. واندڪائي- فرصت.

هيڪلو، هيڪلو: ص. اڪيلو. ڇڙو. (ث. هيڪلي، هيڪلي).

هيڪلَ: ص. اڪيلي سر- اڪيلو. (هيڪلي).

هيڪل وَسُوڙو: ص. ڇڙوڇانڊ- اڪيلو. ويچارو.

هيڪَلو: ص. اڪيلو. ڇڙو. (ث. هيڪلي).

هيلُ: ظ. هن سال- هلندڙ مُندَ ۾. هن مند ۾.

هيلوڪو: ص. هن سال جو. هاڻوڪو.

هَبَلُ: ص. ٿڪل- ساڻو- ماندو. ڍنل- هيسيل.

هينگ: ث. گڏهه جو آواز.

هينگون ڪرڻ: گڏهه وانگر دانهون ڪرڻ. اينگو ڳالهائڻ.

هينئر: ظ. هن مهل- هن وقت. فورا- يڪدم. هاڻي جو هاڻي. اڄ ڪلهه- موجوده وقت ۾.

هيڻائي: ث. ڪمزوري- ايرائي- نستائي.

هيڻو: ص. ڪمزور- نبل. ڏبرو- ايرو. بي پهچ. (ث. هيڻي).

هيڻي وَهي: ث. زبون حالي. پيري- بڍاپو.

هَيُولي: ذ. (ع) ڏيک- نظارو.

هَيهات: ندا (ع) هاءِ هاءِ- افسوس.

هَيئَت: ث (ع) بناوت. صورت- شڪل. ڪيفيت. حالت. آسماني تارن سيارن وغيره جو علم.

۽

۽: ذ (ع) ("اُچار" الف همزو) سنڌي "الف- بي" جو ايڪونجاهون اکر. عربي جو ستاويهون اکر. لفظن جي وچ ۾ "الف" بدران ڪم ايندڙ اکر (مثلا: فائدو، قرئت وغيره).

۽: حرف جملو. ٻيو- وڌيڪ.

ي

ي: ث (ع) (اُچار "يي") سنڌي "الف- بي" جو ٻاونجاهون اکر. عربي جو اٺاويهون ۽ فارسي جو ٽيهون اکر. ابجد موجب عدد (١٠)

يا: ذ (ف) يانءِ- خواهه.